

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. В статті розглянуто суть поняття економічної стабільності підприємств та її складових. Зокрема, встановлено зв'язок між поняттями «економічна стабільність» та «фінансово-економічна стійкість».

Постановка проблеми. Економічна стабільність завжди була й залишається пріоритетним завданням економістів-науковців. Проте зважаючи на циклічність економічної системи досягти її не так легко, а ще важче втримати. Тому поняття економічної стабільності актуальне для детальнішого дослідження. І оскільки часто стабільність ототожнюють із стійкістю, вартим уваги є визначення суті цих понять.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У багатьох наукових працях вітчизняні та зарубіжні вчені і практики розглядають проблеми нестабільності та забезпечення економічної стійкості підприємств, можливості оцінки цих економічних категорій. Проте дискусійним залишається питання оцінки рівня економічної стійкості.

Проблеми забезпечення стабільності соціально-економічного стану та розвитку, циклічності, безпеки, стійкості, господарського росту досліджені у працях багатьох авторів як світової, так і вітчизняної економічної науки. Зокрема, такими відомими зарубіжними вченими є: І. Ансофф, Г. Клейнер, В. Маршев, А. Мур, В. Родіонова, М. Федотова, Е. Уткін та ін.

Над означеним колом питань працювали і працюють вітчизняні вчені: О. Ареф'єва, В. Г. Андрійчук, І. Бочан, С. Бурий, В. Василенко, М. Войнаренко, Н. Гавловська, В. Геєць, І. В. Дем'яненко, Ю. Єгупов, Я. Жаліло та ін.

Ціль роботи. Визначення суті понять економічної стабільності та стійкості підприємств, встановлення між ними зв'язку та відмінностей.

Виклад основного матеріалу. Термін «стабільність» (лат. *stabilis*) запозичений з природничих наук, де він означає стійкий стан, здатність до

тривалого існування, збереження в часі. На практиці точність його визначення досягається завдяки виділенню різних окремих видів стабільності. Ця категорія потребує ретельної градації, оскільки у економічній літературі існує багато думок щодо її застосування. Стабільність асоціюється з порядком, незмінністю, рівновагою, стійким функціонуванням тощо.

Цей термін використовується для опису стану системи, її структури і окремих елементів або підсистем, процесів та відносин [5, с. 3].

Взагалі термін «стабільність» означає сталість, незмінність, тривале збереження стану протягом певного часу. Тому економічна стабільність – це сталий стан або стан рівноваги всіх елементів економічної системи протягом певного періоду в часі.

Часто термін «економічна стабільність» ототожнюють із терміном «економічна стійкість», проте таке ототожнення не є вірним. Термін «економічна стабільність» є ширшим, бо це стан, коли економічна система функціонує в стані рівноваги, зберігаючи незмінною свою структуру. Тоді коли економічна стійкість – це здатність зберігати показники на певному рівні, незважаючи на постійний вплив зовнішнього та внутрішнього середовища.

Показники економічної стійкості – це частина інформації, яка відображає стан всієї системи. Розгляд та аналіз невеликих, але важливих «фрагментів» допомагає краще зрозуміти повну картину.

За допомогою показників можна оцінити, у якому напрямку рухається система: вдосконалюється, деградує або ж стагнує. Проте особливу увагу варто приділити чинникам, які впливають на коливання показників стійкості. Ці чинники стійкості можна розділити на дві групи: чинники, що характеризують дії зовнішнього середовища (неконтрольовані); чинники внутрішнього стану (контрольовані) [1, с. 11] (рис.1).

Рис. 1. Чинники внутрішнього і зовнішнього середовища

*Джерело: адаптовано автором [4, с. 65].

Світовий, національний ринок та держава, як чинники зовнішнього впливу, диктують свої умови і потреби в глобальному масштабі. Тобто, для того, щоб підприємство мало змогу діяти на такому рівні, йому вже потрібно бути певною мірою конкурентоздатним, платоспроможним та ліквідним. І тут встановлюється чіткий зв'язок між внутрішніми і зовнішніми чинниками, адже саме внутрішні чинники забезпечують підприємству цю конкурентоспроможність, платоспроможність, ліквідність тощо за рахунок ресурсного потенціалу та правильних управлінських рішень [4, с. 65].

У науковій економічній літературі стійкість підприємства (рис.2.) частіше розглядається тільки з позиції його фінансового стану, платоспроможності, рівня ймовірності банкрутства тощо. Фактично стійкість підприємства зводиться лише до фінансової стійкості, яка, на нашу думку, є джерелом забезпечення життєдіяльності підприємства загалом.

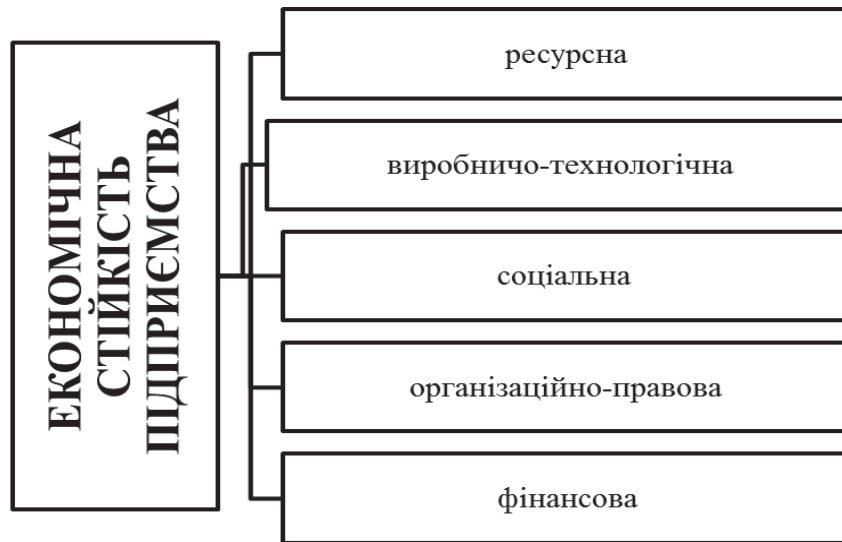

Рис. 2. Структура економічна стійкість підприємства

*Джерело: власна розробка автора

Поняття «фінансова стабільність» є ширшим і припускає, що фінансова система функціонує в стані рівноваги, зберігаючи незмінною свою структуру. У той же час під фінансовою стійкістю слід розуміти властивість фінансової системи повертатися до рівноважного стану після припинення негативного впливу, що вивело її з цього стану. Таким чином, фінансова стабільність припускає рівновагу фінансової системи, фінансова стійкість – тільки прагнення до рівноваги, а її досягнення можливе лише за відсутності негативних шоків.

В окремих випадках фінансова стійкість може розглядатися в контексті стійкості фінансового стану або платоспроможності як окремого фінансового інституту, так і сукупності інститутів [2, с. 5].

Суть фінансової стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів у процесі управління. Фінансова стійкість – це критерій надійності партнера. Її оцінка є підставою для зовнішніх суб'єктів визначати фінансові можливості підприємства на тривалу перспективу [6, с. 5]. Тому, вважаємо, що запорукою стійкості підприємства є фінансова стійкість.

Стабільність розвитку підприємств та стійкість в умовах ринку можна забезпечити шляхом виконання наступних умов:

- суб'єкт господарської діяльності має бути сумісним із іншими структурами на макроекономічному рівні та спрямованим на виконання стратегічних завдань розвитку економіки в цілому;

- володіти певним рівнем самостійності та автономності, тобто представляти цілісний сформований організм, який постійно розвивається;

- зберігати свою сукупну властивість, функції при зміні його форми та структури;

- його відтворювальні процеси мають відповідати динаміці потреб в межах економічного суспільства та макросистеми;

- володіти потенціалом самоорганізації та саморозвитку [3, с.23].

Висновки. Узагальнюючи сказане вище, можна зробити висновок про те, що економічна стабільність підприємства обумовлює його подальший розвиток і забезпечується завдяки взаємодії внутрішніх складових системи.

Та варто не забувати, що стабільність забезпечується й через стійкість, зокрема фінансову. Тому економічна стабільність та фінансово-економічна стійкість – взаємопов'язані. Саме такий зв'язок несе практичну цінність в економічних дослідженнях.

Бібліографічний список:

1. Аранчій В. І. Інтегральні підходи до оцінювання економічної стійкості аграрних підприємств / В. І. Аранчій, М. О. Удовіченко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Nppdaa/econ/2012/10.pdf.

2. Лазня А. В. Зв'язок поняття «фінансова стабільність» із категоріями економічної науки / А. В. Лазня. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2012.../34_01_21.pdf.

3. Маршев В. И. О «Стратегии выживания» российских предприятий в переходный период: опыт управленческого консультирования / В. И. Маршев, З. С. Айвазян. – М.: Диалог, 1996. – 125 с. – С. 23.

4. Мельник Т. І. Сутність фінансово-економічної стійкості підприємств / Т. І. Мельник // Вісник Макіївського економіко-гуманітарного інституту : збірник наукових праць. – 2011. – № 8. – С. 63-67.

5. Перетятко А. В. Дослідження сутності поняття економічна стабільність промислового підприємства / А. В. Перетятко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Suek/2011_3/Peret.pdf.

6. Ткаченко С. М. Сутність економічної стійкості підприємств та її складові / С. М. Ткаченко // Ефективна економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=1350>.

Аннотація. В статті розглянуто суть поняття економічної стабільності підприємств та її складові. В частині, встановлено зв'язок між поняттями «економічна стабільність» та «фінансово-економічна стійкість».

Ключевые слова: економічна стабільність, економічна стійкість, фінансово-економічна стійкість.

Summary. The essence of economical stability of enterprises and its parts was considered in this article. The connection between terms «economical stability» and «financial-economical stability» was founded.

Key words: economical stability, financial-economical stability.

УДК 657: 005.921

Погрібна О. П., кандидат економічних наук,
Матвеева-Алексеева В.В., магістрант,
Криворізький економічний інститут.
ДВНЗ «Криворізький національний університет»

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ЗАПАСІВ НА АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Анотація. У статті уточнено значимість організації обліку розрахунків з постачальниками, враховуючи раціональний їх вибір та напрямки удосконалення аналітичного обліку розрахунків з ними. При цьому бухгалтерський облік розрахунків з постачальниками на агропромислових підприємствах повинен враховувати не тільки особливості їх діяльності, а й забезпечувати керівництво оперативною економічною